

RAHAPESU ANDMEBÜROO

Jürgen Ligi
Rahandusministeerium
info@fiu.ee

Teie 02.12.2025 nr 1.1-10.1/3030-11

Meie 22.12.2025 nr 1.2-3/75-3

**Rahapesu Andmebüroo arvamus
krediidiasutuste seaduse muutmise ja sellest
tulenevalt teiste seaduste muutmise (Basel III
regulatsioon) seaduse eelnõu kohta**

Lugupeetud rahandusminister

Täname võimaluse eest teisel kooskõlastusringil avaldada arvamust krediidiasutuste seaduse muutmise ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise (Basel III regulatsioon) seaduse eelnõu kohta. Kaaskirjas selgitate, et võrreldes eelnõu esimese versiooniga, olete uues versioonis mh vaadanud üle Rahapesu Andmebüroo (*edaspidi* RAB) ja Finantsinspeksiooni (*edaspidi* FI) koostöö sätteid. RAB, olles tutvunud teiseks kooskõlastamiseks esitatud eelnõu ja selle juurde koostatud seletuskirjaga, esitab alljärgnevad märkused ja tähelepanekud.

1. Loeme äärmiselt tervitatavaks, et RAB-i tagasisidet on arvestatud ja eelnõu uue versiooniga on kaotatud säte, millega täiendati rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadust (*edaspidi* RahaPTS) §-ga 62¹ („*Rahapesu Andmebüroo ja Finantsinspeksiooni koostöö*“) ning sellega seondult vastavas osas ka krediidiasutuste seadust (*edaspidi* KAS). RAB palus oma esimeses tagasisides kõnealuse muudatuse eelnõust välja jätta, kuna see ei ühti RAB-i infovahetuse loogikaga ning RAB-i tegevusele kohalduv regulatiivne raamistik seab äärmiselt ranged piirangud sellele, millistel eesmärkidel ja kellele võib RAB enda tuumikfunktsiooni täitmise käigus töödeldavat teavet edastada. Märgime, et ehkki teiseks kooskõlastamiseks esitatud eelnõu seletuskirja sissejuhatavas osas on selgitatud, et eelnõuga muudetakse mh RahaPTS-i redaktsioonis RT I, 14.03.2025, 23, siis eelnõu sisulises osas seda uues versioonis enam ei tehta, seega oleks asjakohane seletuskirjast vastava viite kaotamine.

2. Teisele kooskõlastusringile esitatud eelnõus reguleerivad RAB-i ja FI koostööd eelnõu § 2 punktiga 25 finantsinspektsiooni seadusesse (*edaspidi FIS*) §-i 47⁹ lisatavad lõiked 1¹ ja 1², mille kohaselt: „(1¹) *Inspektsioon teeb koostööd Rahapesu Andmebürooga ning vahetab temaga rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seotud asjakohast teavet järelevalve teostamisel kolmanda riigi krediidasutuse filiaali üle. (1²) Käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud koostöö ja teabevahetus ei või kahjustada kummagi ametiasutuse ühtegi menetlust, mida viiakse läbi käesoleva seaduse, krediidasutuste seaduse, rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse, haldusmenetluse seaduse, investeerimisfondide seaduse ja karistusseadustiku kohaselt.*“ Nendime, et FIS § 47⁹ kavandatavad lõiked 1¹ ja 1² ning kehtiv RahaPTS¹ § 60 lõige 4 näivad andvat koosmõjus õigusliku aluse, kus RAB ja FI saavad kolmanda riigi krediidasutuse filiaali üle järelevalve teostamisel koostööd teha sellisel moel, et kompromiteeritud ei oleks RAB-i tegevusele kohalduvad äärmiselt ranged piirangud sellele, millistel eesmärkidel ja kellele võib RAB enda töödeldavat teavet edastada.

3. Küll aga tekitab siinjuures küsitavusi eelnõu § 1 punktiga 37 KAS §-i 21 lisatav lõige 5³, mille kohaselt FI konsulteerib RAB-iga sama paragrahvi lõike 5² punktis 6 nimetatud tingimuse hindamiseks ja ootab ära enne kolmanda riigi krediidasutuse filiaalile loa andmist RAB-i kirjaliku kinnituse sellise tingimuse täitmise kohta. Seletuskirja kohaselt võetakse lõikega 5² üle CRD VI artikli 48c lõige 4. Mõõname, et CRD VI artikli 48c lõike 5 kohaselt: „*Et hinnata, kas käesoleva artikli lõike 4 punktis f sätestatud tingimus on täidetud, konsulteerib pädev asutus ametiasutusega, kes vastutab rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamise järelevalve eest liikmesriigis vastavalt direktiivile (EL) 2015/849, ning peab enne kolmanda riigi filiaalile tegevusloa andmist saama kirjaliku kinnituse, et tingimus on täidetud.*“ Küll aga tuleb silmas pidada, et direktiiv (EL) 2015/849 eristab rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise järelevalve eest vastutavaid pädevaid asutusi ning RAB-e (vt näiteks artikkel 44 lõige 2 punkt e). Rõhutame enda esimesel kooskõlastusringil väljendatud seisukohta, mille järgi loetakse FATF-i standardite kohaselt RAB-ides olevat teavet sedavõrd salajaseks informatsiooniks, et ka selle andmine uurimisasutusele sõltub RAB-i diskretsioonist. Seega tekitab sellise kirjaliku kinnituse imperatiivsus probleeme RAB-ile kohalduvate konfidentsiaalsusnõuetega, mistõttu palume lõikest 5³ välja jätta teine lause ning vastavalt muuta ka seletuskirjas toodud selgitusi. Juhime uuesti ka tähelepanu, et järelevalveasutus CRD CI artikli 48c lõike 5 mõttes on Finantsinspektsioon ise ja tema rahapesu tõkestamise järelevalve osakond.

4. Eelnõu juurde koostatud seletuskirjas (lk 150) on eelnõuga kaasnevaid mõjusid puudutades jätkuvalt kirjas, et mõju avaldub ka RAB-ile, sest kolmanda riigi krediidasutuse filiaali asutamisel peab rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluste või riskide tõusetumisel konsulteerima RAB-iga. Seletuskirja kohaselt: „*Rahapesu Andmebüroolt ei nõuta eelnõuga detailsete ja suuremahuliste riskihinnangute vms analüüside koostamist, vaid arvamuse avaldamist HMS § 16 tähenduses. Samas ei prognoosi eelnõu koostajad taoliste kohustuste täitmise mahu märkimisväärset tõusu, mistõttu on Rahapesu Andmebüroole avaldub mõju väheoluline.*“ Nagu oma varasemas seisukohas selgitasime, siis ka lihtne HMS §-le 16 vastav arvamus võib minna vastuollu RAB-i teabe konfidentsiaalsuse nõuetega, kuna pelgalt juba fakt, kas RAB-il on kõnealuse äriühingu kohta informatsiooni ja milline on kogumis RAB-i hinnang, võimaldab teha kõnekaid järeldusi RAB-i valduses oleva teabe olemasolu ja sisu kohta. Kuna RAB-i teabe osas

¹ RahaPTS § 60 lõige 4: *Rahapesu Andmebüroo võib teavitada pädevat järelevalveasutust kohustatud isiku poolt käesoleva seaduse nõuete rikkumisest või edastada asjakohase taotluse alusel Rahapesu Andmebüroos registreeritud andmeid, analüüse ja hinnanguid ulatuses, mis ei riku seaduse, välislepingu või rahvusvahelise koostöö raames kehtestatud piiranguid, kui see on vajalik rahapesu või terrorismi rahastamise või sellega seonduvate kuritegude tõkestamiseks ning pädeva järelevalveasutuse seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks või käesoleva seaduse eesmärkide saavutamiseks.*

kehtivad juurdepääsupiirangud, ei tohi sellist teavet avaldada kolmandale osapoolle. Palume seletuskirja vastavas osas täpsustada.

Täiendavate küsimuste korral oleme valmis neile kirjalikult vastama või kohtuma.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Matis Mäeker
Rahapesu Andmebüroo juht